

Studna znečištěná ptačím trusem

Ptáci a voda

Jaro je už v plném proudu a teploty skočily rovnou do léta. Se zvyšujícími se venkovními teplotami roste přirozeně i spotřeba vody, a to nejen u lidí, ale i u všech zvířat včetně ptáků. Ti potřebují vodu nejen k pití, ale i na koupání a sprchování.

Voda k pití

Chovatelé by měli samozřejmě dodržovat základní pravidla welfare a nechat ptákům vodu trvale k dispozici i během transportu nebo pobytu v přepravkách a transportních klecích. Ačkoli je ptačí

organismus zařízen k neuvěřitelně efektivnímu hospodaření s vodou (pták potřebuje 0,5–1 ml vody k vyloučení 370 mg dusíku ve formě kyseliny močové, zatímco savci potřebují k vyloučení stejného množství dusíku formou močoviny 20 ml vody), je dostupnost vody i tak životně nutná.

Smutným příkladem toho, jak je voda důležitá, jsou mrtví ptáci po transportu bez vody nebo aspoň náhrady ve formě šťavnatého ovoce. Stejně tak můžeme bohužel stále vidět dehydratované ptáky na burzách, navíc vystresované dlouhou cestou.

Základní podmínkou úspěšného chovu je trvalá dostupnost **pitné vody** v odpovídající kvalitě. Ideálně by měl chovatel vodu 1–2× denně měnit v závislosti na počasí a znečištění a misky na vodu by měly být z inertního materiálu, dobře omyvatelné a snadno dezinfikovatelné. Nejčastěji používaný **nerez** je ideální, dobře se čistí, nereaguje s vodou ani s běžnými dezinfekčními prostředky, je nerozbitný a lehký. **Keramik** musí být dobře glazovaná kvalitní bezolovnatou glazurou v celém povrchu, aby nedocházelo ke znečištění porézní části, která se obtížně čistí. Keramiku můžeme dobře dezinfikovat teplem, snese extrémně vysoké teploty (pozor na praskání, pokud nejsou úplně vysušené neglazované části), ale misky z ní jsou těžké a křehké. **Ostatní materiály** jako plast a sklo nejsou vhodné vůbec. Sklo je sice také inertní a dobře čistitelné, ale větší ptáci jsou schopni okraje misek oštípat na velmi nebezpečné střepy. Plastů je spousta druhů a i ty, do kterých je balena voda a měly by být neškodné, do vody často uvolňují škodlivé látky při zvýšených nebo střídajících se teplotách. Nemluvě o tom, že plast nevydrží papouščí okusování déle než pár minut.

Voda na koupání

Stejně jako vodu k pití, je naprosto nezbytné ptákům poskytnout i vodu na koupání. Některé druhy se potřebují koupat méně často, některé častěji. Ale vzhledem k tomu, že stále stoupají průměrné denní teploty a chovatel není s ptáky 24 hodin denně, aby vypozařoval, kdy se zrovna chtějí koupat, je vhodné nechat vodu na koupání také trvale k dispozici. Ptáci jinak využívají

ZOO MIX
CHOVATELSKÉ POTŘEBY

GAMI, Benefeed, NutriBird, HERBAL PEYS, ROSENLÖCHEN

JSME PŘÍMÍ DOVOZCI A VEŠKERÉ ZBOŽÍ MÁME SKLADEM

WWW.FAJNZOO.CZ TEL.: 773 422 222

NABÍZÍME ŠIROKOU NABÍDKU
KRMIV A POTŘEB PRO CHOVATELE

PROSO ZA VÝHODNÉ CENY
(ŽLUTÉ, ČERVENÉ, BÍLÉ, ZELENÉ)

velký papoušek

drobný exot

malý papoušek

kanár

Zanedbaný filtr studniční vody

Zachycená dešťová voda je pro použití v chovu ptáků absolutně nevhodná

ke koupání misky na pití a velmi rychle vodu znehodnotí.

U **nádob na koupání** platí stejná pravidla jako pro misky na pití, jen je samozřejmě důležité, aby nebyla koupátka moc hluboká, měla dostatečnou plochu a pták se při koupeli a máchání křídly neporanil. Koupací nádoby bývají mnohem častěji a více znečištěny než pítka, a to detritem z kůže, trusem, nečistotami z nohou, prachem, peřím apod. Dodržení hygieny zde tedy platí dvojnásob.

Někteří chovatelé používají **sprchování ptáků**. Výhodou je mnohem lepší hygiena, odpadá nutnost měnit a čistit koupátka, odpadá možnost pití znečištěné vody. Nevýhodou je, že se ptáci koupou podle nás, ne podle sebe, když mají oni chuť, a občas se najde jedinec, který má ze sprchování panickou hrůzu. Další nevýhodou je teplota vody, protože většinou sprchování probíhá ze zahradních hadic, takže pokud si chovatel nedá pozor, v prvních momentech je voda téměř vařící a následuje velmi studená bez možnosti jakékoli regulace (to je zvláště nebezpečné, když jsou na voliérách umístěny sprchové hlavice a chovatel jen zapne vodu, takže neví, jak teplou pouští a nemá možnost ji odpustit). V miskách je voda teplá podle teploty prostředí a ptáci si mohou sami vybrat, zda do ní vlezou nebo ne.

zapsaná v obchodním rejstříku u KOS Ostrava v odd. B, vložka 899
Laboratoře pitných a odpadních vod, tel. 583 317 263, fax 583 214 845
 Zkušební laboratoř č. 1404, akreditovaná ČIA podle ČSN EN ISO/IEC 17025

Strana: 1/1

PROTOKOL O ANALÝZE VZORKU

Číslo protokolu: [redacted]
 Číslo vzorku: P 1352/2014

Matrice: pitná voda
 Odebral: zákazník
 Postupem podle:
 Začátek odběru - datum, čas: 25.8.2014 7:00
 Datum, čas příjmu: 25.8.2014 7:30
 Rozsah rozboru: jiný
 Datum ukončení analýzy: 29.8.2014

Místo odběru: [redacted] - studna, vodovodní kohout

Fyzikálně - chemické analýzy					
Parametr	Hodnota	Jednotka	Nejistota	Limit	Metoda
pH	6,8		± 0,1	6,5 - 9,5	SOP 01A (ČSN ISO 10523)
konduktivita	70,1	mS/m	± 5 %	125	SOP 02 (ČSN EN 27888)
barva	2,9	mg/l Pt	± 30 %	20,0	SOP 03 (ČSN EN ISO 7887)
žákal	0,24	ZFn	± 20 %	5,0	SOP 04 (ČSN EN ISO 7027)
CHSK _{mn}	<0,5	mg/l		3,0	SOP 06 (ČSN EN ISO 8467)
amonné ionty	<0,05	mg/l		0,50	SOP 19 (ČSN ISO 7150-1)
dusičnaný	43,6	mg/l	± 10 %	50,0	SOP 21 (ČSN ISO 7890-3)
dusitany	0,009	mg/l	± 20 %	0,500	SOP 22 (ČSN EN 26777)
tvrdost (suma Ca+Mg)	2,9	mmol/l	± 5 %		SOP 26 (ČSN ISO 6059)
železo	<0,05	mg/l		0,20	SOP 51A

Mikrobiologické a biologické analýzy					
Parametr	Hodnota	Jednotka	Nejistota	Limit	Metoda
koliformní bakterie	nepočítatečně	KT/J/100 ml		0	SOP 60 (ČSN 75 7837)
Escherichia coli	0	KT/J/100 ml		0	SOP 61 (ČSN 75 7837)
počet kolonií při 36°C	380	KT/J/ml		100	SOP 66 (ČSN EN ISO 6222)
počet kolonií při 22°C	690	KT/J/ml		500	SOP 66 (ČSN EN ISO 6222)

Interpretace výsledku analýzy vzorku:

Analýzovaný vzorek vyhovuje v uvedených parametrech limitům daným vyhláškou MZ č. 252/2004 Sb., v platném znění, kromě parametrů:
 počet kolonií při 36°C, počet kolonií při 22°C

Poznámka ke vzorku:

Parametr koliformní bakterie není součástí hodnocení, nebylo možno jej stanovit.

Poznámky: Metody označené * nejsou akreditovány.

Flexibilní rozsah akreditace: Laboratoř může zařazovat aktuální normalizované nebo technicky ekvivalentní metody zkoušení. V rámci přiznané flexibility může modifikovat existující zkušební metody, rozšířit rozsah zkoušených parametrů a změnit předmět zkoušky v dané oblasti akreditace v případě, že princip měření je zachován.

Použití zkratk:

SOP - standardní operační postup, SPP - standardní pracovní postup, TNV - technická odvětvová norma
Nejistota stanovení: Uváděná nejistota je rozšířená nejistota vypočtená, případně odhadnutá s použitím koeficientu rozšíření = 2, což odpovídá hladině významnosti přibližně 95%. Uváděná nejistota nezahrnuje složky nejistoty spojené s odběrem vzorku.

Voda z vodovodního řadu

Voda dodávaná vodovodním řadem má zaručenou kvalitu podle platných norem a dalších předpisů. Existují ale obrovské rozdíly podle toho, o jakou jde lokalitu. Obecně se veškerá voda z vodovodního řadu chloruje kvůli potlačení infekcí a měla by být zdravotně nezávadná. Chlorování vody zachránilo stovky životů, ale není zcela bez rizika. Chlor ve vodě na mytí způsobuje mimo jiné vysoušení kůže, lámání vlasů, podráždění pokožky a větší citlivost ke kožním infekcím. Lze předpokládat, že podobný vliv bude mít i na ptačí kůži. Chlorace vody se navíc provádí různými metodami, které s sebou nesou různá rizika vzniku škodlivých chemických látek ve vodě. Spekuluje se o negativních dopadech na lidské (tím i na ptačí a zvířecí obecně) zdraví při dlouhodobém pití chlorované vody. I když pomineme tato rizika, množství chloru ve vodě se někdy značně liší (v teplých měsících se chloruje více) a může se stát, že ptáci více chlorovanou vodu nebudou přijímat nebo jen špatně. Je tedy opravdu nezbytné znát své svěření, aby chovatel

hned poznal, že některý pták nebo pár pije méně, a řešil tento problém dřív, než dojde k rozvoji dehydratace a s ní spojeným zdravotním problémům.

Voda z kohoutku se v různých lokalitách navíc liší i svou tvrdostí, přítomností minerálních látek, svým pH apod., takže problém s chutností vody může teoreticky nastat i při koupi papoušků z jiného chovu, kde byli zvyklí na jinou vodu.

Částečně lze tento problém eliminovat filtrací vody, na trhu je nepřeberné množství filtrů, které snižují množství chloru a upravují chutnost vody.

Voda ze studny

Spousta chovatelů samozřejmě využívá i vodu ze studní, z nichž některé jsou napájeny pramenem, jiné jen čerpají z podzemní vody. Studniční voda má výhodu, že většinou neobsahuje chlor, při průtoku zeminou se obohacuje o některé látky a bývá zdravější, nečistoty se do ní dostávají jen v minimálním množství a odpadají odstávky vody. Nevýhodou je měnící se složení (např. po průtržích) a nutnost se o studnu náležitě starat. Rozbor studniční vody by měl chovatel provádět aspoň jednou ročně u akreditované laboratoře, která vyhodnotí její fyzikální vlastnosti, složení a znečištění a zhodnotí její nezávadnost. Existují také doporučení, jak daleko od studny by měly být zdroje různého znečištění (nádrže tekutých paliv, septiky a kanalizační přípojky, chlévy, hnojiště, pozemní komunikace, plochy pro umývání aut apod.), což může chovatele nasměrovat, jestli má vůbec smysl používat v chovu vodu ze studny.

Čištění studní se provádí mechanicky a chemicky podle stupně a typu znečištění a měla by probíhat i pravidelná kontrola (2× ročně a po vydatných srážkách nebo přívalových deštích) studničního zařízení – čerpadla, filtrů, sacího koše, sacího filtru a sacího potrubí.

Voda balená

Balenou vodu v chovu lze využít při odstávkách nebo při akutním znečištění studny. Jde o poměrně drahou variantu a ani tato není zcela bez rizik. Balená voda je pravidelně testována, na obalu by mělo být vždy vypsáno složení sledovaných látek, ale jedním z problémů je, že je balena v plastu. Při větším nebo opakovaném ohřátí a následném zchlazení dochází u většiny plastů k uvolňování velmi škodlivých látek a voda je pak v podstatě nepoužitelná (jde o takové teploty jako ponechání nákupu v létě na půl hodiny v autě a následné zchlazení na pokojovou teplotu doma nebo v lednici). Navíc ani balená voda není zcela nezávadná, existují případy, kdy musely být vybrané šarže i renomovaných značek staženy z oběhu kvůli přítomnosti pesticidů a spekuluje se o přítomnosti plastových mikročástic v balené vodě.

Voda srážková

Voda srážková nemá vlastnosti pitné vody a je pro použití v chovu ptáků naprosto nevhodná. Nelze ji použít ani na mytí misek nebo úklid chovného zařízení.

MVDr. Jana Leimerová

Zábřeh na Moravě

leimerova@veterinazabreh.cz

Foto: autor

NOVÁ Exota

Časopis pro chovatele exotického ptactva

Vydavatel: Mgr. Jan Sojka
Zahradní 15
783 35 Horka n. Moravou
e-mail: info@novaexota.eu
www.novaexota.eu

IČ: 73162086

Inzerce, objednávky a distribuce

Tel.: 739 009 276, 737 288 698

REDAKČNÍ RADA ČASOPISU Nová EXOTA

Šéfredaktor: Mgr. Jan Sojka

Zástupce šéfredaktora pro ČR

Mgr. Lubomír Tomiška

Zástupce šéfredaktora pro SR

Pavel Forisch, Marek Buranský

ODBORNÁ REDAKČNÍ RADA

RNDr. J. Vachutka – ptáci obecně a system. ptáků

Ing. J. Nožička – jihoameričtí papoušci

P. Zeman – afričtí papoušci

E. Antonín – australské papoušky, mutace

M. Habrcetl – andulky

Bc. M. Papač, W. Wiener – genetika

L. Veselý – kanáři, evropské ptactvo, kříženci

Ing. R. Svoboda, MUDr. M. Straka – drobní exoti

J. Němec – vodní drůbež

Z. Laube – holubi a bažanti

Ing. V. Vondra, Ing. V. Vojtišek – fotografie

MVDr. Ľubica Nečasová, MVDr. Jana Leimerová – veterinární poradna

ADRESA REDAKCE

Časopis Nová EXOTA

Zahradní 15
783 35 Horka nad Moravou
Tel.: 739 009 276

e-mail: sojka@novaexota.eu

(na tuto adresu zasílejte příspěvky pro ČR)

Pavel Forisch

J. C. Hronského 22

831 02 Bratislava

Tel.: 0244 251 871, 0918 942 085

Marek Buranský

Podzámska 7

940 61 Nové Zámky

Tel.: 0903 481 000

E-mail: marekburansky@stonline.sk

(na tyto dvě adresy zasílejte příspěvky pro SK)

Grafický návrh: Časopis Nová EXOTA

Registrace: MK ČN E13209

ISSN: 1213 6549

Rozšiřující společnosti:

PNS, a. s.

Mediaprint & Kapa, a. s.

Foto na titulní straně:

Ara zelenokřídly

(*Ara chloropterus*)

Foto: MVDr. Lubomír Palkovič

Za obsah a původnost příspěvků odpovídá autor. Redakce si vyhrazuje právo na krácení či úpravu příspěvků. Redakci nevyžádané rukopisy, fotografie a kresby se nevracejí.

www.novaexota.eu

cs-cz.facebook.com/Nová-Exota-časopis-124158380948808/timeline

Veterinární ambulance

U SVATÉ BARBORY

MVDr. Jana Leimerová
Komenského 18a, 789 01 Zábřeh
e-mail: leimerova@veterinazabreh.cz

veterinární ambulance
pro psy, kočky, plazy,
malé hlodavce,
králíky, fretky
a exotické ptactvo